

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій

КАФЕДРА МАРКЕТИНГУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІКА ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНО- ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

освітньо-професійна програма Економіка підприємства
спеціальність 051 Економіка
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
освітній ступінь бакалавр

Розробник:
Дядик Тетяна –
доцент кафедри маркетингу,
к.е.н., доцент

Гарант ОПП:
Ольга Дивнич – доцент кафедри економіки та МЕН, к.е.н., доцент

Полтава 2021 р.

Назва дисципліни	навчальної	Економіка праці і СТВ обов'язкова фахова навчальна дисципліна
Назва підрозділу	структурного	Кафедра маркетингу
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	дані	Викладач: Дядик Тетяна Василівна, к.е.н., доцент Контакти: ауд. 462, навчальний корпус №4 e-mail: tetiana.diadyk@pdaa.edu.ua , тел.: 0507465072, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/dyadyk-tetyana-vasylivna
Рівень вищої освіти		Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність		051 Економіка
Попередні умови для вивчення дисципліни	умови для навчальної	Базові знання з економіки, маркетингу, соціології, права, охорони праці За відповідним рівнем, дисципліни, що передують вивченню «ЕП і СТВ»: «Економічна теорія», «Безпека життєдіяльності та охорона праці», «Менеджмент», «Правознавство».

Опис дисципліни

Економіка праці і соціально-трудові відносини – найбільш містка комплексна наука про працю.

Час – це гроші людського життя,

матеріал, з якого воно створене, тому центральна проблема економіки праці – прибуток від праці для підприємця та матеріальне і моральне задоволення для працівника.

Економіка праці і соціально-трудові відносини

зосереджує увагу на:

способах організації та стимулюванні ефективної діяльності працівників; стосунках людей у процесі виробництва.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання здобувачам вищої освіти широких теоретичних, практичних знань і вмінь щодо економічних процесів у сфері праці, функціонування, розвитку та регулювання соціально-трудова відносин у суспільстві.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань про соціально-економічні аспекти сучасних проблем економіки праці й соціально-трудова відносин; формування практичних навичок і вмінь щодо управління працею та регулювання відносин у соціально-трудова сфері, аналізу та обґрунтування рекомендацій з удосконалення процесів праці в підприємстві (персонал, продуктивність праці, оплата праці).

Компетентності:		Програмні результати навчання:
загальні:	фахові:	
ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами. СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. С К8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин. СК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.	ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудова відносин ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання дисципліни

Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства

Тема 3. СТВ як система

Тема 4. Соціальне партнерство

Тема 5. Ринок праці та його регулювання

Тема 6. СТВ зайнятості

Тема 7. Організація і нормування праці

Тема 8. Продуктивність і ефективність праці

Тема 9. Політика доходів і оплата праці

Тема 10. Планування праці

Тема 11. Аналіз, звітність, аудит у сфері праці

Тема 12. Моніторинг соціально-трудова сфери як інструмент регулювання й удосконалення СТВ

Тема 13. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток СТВ

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 135 год.

Кількість кредитів – 4,5. Форма семестрового контролю – екзамен.

Структура курсу:

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у т. ч.		
		л	п	с.р.
Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання дисципліни	11	2	2	7
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	11	2	2	7
Тема 3. СТВ як система	9	2		7
Тема 4. Соціальне партнерство	9	2		7
Тема 5. Ринок праці та його регулювання	11	2	2	7
Тема 6. СТВ зайнятості	11	2	2	7
Тема 7. Організація і нормування праці	13	4	2	7
Тема 8. Продуктивність і ефективність праці	11	2	2	7
Тема 9. Політика доходів і оплата праці	13	4	2	7
Тема 10. Планування праці	11	2	2	7
Тема 11. Аналіз, звітність, аудит у сфері праці	9	2		7
Тема 12. Моніторинг соціально-трудової сфери як інструмент регулювання й удосконалення СТВ	9	2		7
Тема 13. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток СТВ	7	2		5
Усього годин	135	30	16	89

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2. Дедлайни та перескладання:

Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

3. Система оцінювання:

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний бал – 100.

Викладач вітає творчу активність здобувачів за тематикою курсу виявлену у виступах на конференціях, диспутах у рамках мобільності студентів та роботи у наукових студентських гуртках.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 2-х бальною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незараховано
1 – 34	F	

11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти, балів						Разом
	виконання практичного завдання	розв'язування тестів	виконання завдання зі самостійної роботи	підготовка реферату	підготовка презентації	екзамен	
Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання дисципліни	1	2	2				5
Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	1	2	2				5
Тема 3. СТВ як система	1	2	2				5
Тема 4. Соціальне партнерство	1	2	2				5
Тема 5. Ринок праці та його регулювання	1	2	2				5
Тема 6. СТВ відносини зайнятості	1	2	2				5
Тема 7. Організація і нормування праці	1	2	2				5
Тема 8. Продуктивність і ефективність праці	1	2	2				5
Тема 9. Політика доходів і ОП	1	2	2				5
Тема 10. Планування праці	1	2	2				5
Тема 11. Аналіз, звітність, аудит у сфері праці	1	2	2				5
Тема 12. Моніторинг соціально-трудової сфери як інструмент регулювання й удосконалення СТВ	1	2	2				5
Тема 13. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток СТВ	1	2	2				5
За будь якою темою				5			5
За будь якою темою					10		10
Екзамен						20	20
Всього по дисципліні	13	26	26	5	10	20	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Михайло Акулов, Анна Драбаніч, Тетяна Євась, Ольга Жукова, Олена Помірча, Ірина Цаль, Людмила Юрчишена. Економіка праці і соціально-трудова відносина. К.: ЦНЛ. 2019. 328 с.
2. Червінська Любов. Економіка праці і соціально-трудова відносина. К.: ЦНЛ. 2019. 288 с.
3. Чернявська О.В. Ринок праці: навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 522 с.
4. Корнійчук Б.В. Ринок праці: навчальний посібник. URL: https://stud.com.ua/146320/menedzhment/rinok_pratsi.
5. Грیشнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: підручник. К.: «Знання», 2009. 390 с.
6. Гриньова В.М., Шульга Г.Ю. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. К.: «Знання», 2010. 310 с.
7. Дядик Т.В. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навчальний посібник. Полтава: ФОП Говоров, 2008. 344 с.
8. Ronald G. Modern Labor Economics: theory and Public Policy / G. Ronald, S. Robert, eleventh edition // Ehrenberg School of Industrial and Labor Relations Cornell University, Smith School of Industrial and Labor Relations Cornell University. USA, 2012. 640 p.
9. Labor economics from a free market perspective employing the unemployable / WALTER BLOCK. World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd., 5 Toh Tuck Link, Singapore. Loyola University New Orleans, USA, 2018. 94 p.

Допоміжні

1. Управління персоналом: навч. посіб. А. О. Азарова, О. О. Мороз, О. Й. Лесько, І. В. Романець; ВНТУ. Вінниця: ВНТУ, 283 с. URL: <http://publish.vntu.edu.ua/txt/601-1.pdf>
2. Томилов В.В., Семеркова Л.Н. Маркетинг рабочей силы. URL: <https://www.marketing.spb.ru/read/m6/>
3. Дядик Т.В., Погребняк Л.П. Ринок праці в Україні: основні тенденції розвитку. The International Scientific and Practical Web-Congress of Economists and Jurists «*The global problem and human security: economic and legal aspects*», professional scientific publication, 28-29 December, 2017, Zagreb (Croatia). Р. 120-125. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2196/1/THE%20GLOBAL%20PROBLEM%20OF%20HUMAN%20SECURITY_%20economic%20and%20legal%20aspects_copy.pdf
4. Дядик Т.В., Погребняк Л.П. Інвестиції в людський капітал. International Scientific Conference *Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies: Conference Proceedings*, Part I, January 26, 2018. Kielce, Poland: Baltigija Publishing. Р. 108-112. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2197/1/%d0%86%d0%9d%d0%92%d0%95%d0%a1%d0%a2%d0%98%d0%a6%d0%86%d0%87%20%d0%92%20%d0%9b%d0%ae%d0%94%d0%a1%d0%ac%d0%9a%d0%98%d0%99%20%d0%9a%d0%90%d0%9f%d0%86%d0%a2%d0%90%d0%9b.pdf>
5. Дядик Т.В., Писаренко С.В. Стан зайнятості та безробіття в Україні. *Агросвіт*. №8, 2017. С. 35-42. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/8_2017/6.pdf
6. Дядик Т.В., Загребельна І.Л., Близнюк К.М. Формування і використання трудових ресурсів на міжнародному рівні та Україні. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2018. №1 (41). С. 9-15. URL: http://old.bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/3_19.pdf

7. Дядик Т.В. Необхідність HR-маркетингу на сучасному ринку праці. Інфраструктура ринку. №33. 2019. С. 246-253. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/33_2019_ukr/39.pdf
  8. Yasnolob, I. Tetyana Chayka, Tetiana Diadyk, Alla Rudych, Oleksandr Bezkrivnyi, Viktoriia Danylenko, Lyudmyla Shulga, Alla Svitlychna (2019) Human Factor in the Creation and Development of Energy Independent and Energy Efficient Rural Settlements. Journal of Environmental Management and Tourism, (Volume X, Fall), 5(37): 1029 – 1036. DOI:10.14505/jemt.v10.5(37).10. URL: <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/4005>.
  9. Дядик Т.В. Необхідність HR-маркетингу на сучасному ринку праці. Інфраструктура ринку. №33. 2019. С. 246-253. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/33_2019_ukr/39.pdf
  10. Дядик Т.В., Іванов М.В. HR-бренд як чинник конкурентоспроможності підприємства. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю: зб. матер. ІV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтава: ПДАА, 2019. С. 457-459. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6493/1/%d0%94%d1%8f%d0%b4%d0%b8%d0%ba_%d0%86%d0%b2%d0%bd%d0%be%d0%b2_%d1%82%d0%b5%d0%b7%d0%b8.pdf
  11. Дядик Т.В., Загребельна І.Л. Міжнародний маркетинг робочої сили. *Науковий економічний журнал «Інтелект XXI»*. №1. 2020. С. 15-20. URL: http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3177/1/%D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D1%87%D0%BE%D0%B2-%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%A5%D0%A5%D0%86%20%E2%84%96%201_2020.pdf
  12. Писаренко С.В., Дядик Т.В., Бих С.М. Інноваційні методи управління персоналом як чинник формування його конкурентоспроможності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент. Збірник наукових праць. Випуск 41. 2020. С. 61-68. URL: <https://www.vestnik-ekonom.mgu.od.ua/journal/2020/41-2020/11.pdf>.
  13. Дядик Т.В. Рогозін А.Ю., Труш В.В. Роль соціального підприємництва та неформальної зайнятості на сучасному ринку праці. Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія; за ред. О.В. Калашник, Х.З. Махмудова, І.О. Яснолоб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. С. 127-135.
  14. Дядик Т.В., Лядський І.К. Соціальна орієнтованість бізнесу, як важлива передумова створення HR-бренду. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія Економічні науки. №5. 2020. С. 62-77.
- Інформаційні ресурси мережі Інтернет**
1. Державна служба статистики України. Демографічна та соціальна статистика. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
  2. Премія HR-бренд. URL: <http://hrbrand.com.ua/9-2019.php>.
  3. Центр соціально-економічних досліджень. URL: www.caseukraine.com.ua.
  4. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України URL: <https://idss.org.ua/index>.
  5. Інститут соціології НАН України. URL: http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php.